

سفارت جمهوری اسلامی ایران – آستانه

بسمه تعالی

برقراری ممنوعیت واردات گندم توسط قزاقستان

خلاصه مدیریتی:

با توجه به دامپینگ گندم توسط روسیه، قزاقستان با هدف حمایت از بازار داخلی اقدام به وضع ممنوعیت واردات گندم از خارج به مدت شش ماه نموده است. دولت با هدف پیشگیری از افزایش قیمت محصولات چون مرغ و تخم مرغ، تولیدکنندگان طیور و کارخانجات فراوری گندم را از رعایت این محدودیت معاف ساخته و این تصمیم مورد استقبال تولیدکنندگان داخلی گندم قرار گرفته است. اما اینکه گمرکات چقدر قادر به کنترل قاچاق گندم باشند نیز محل سوال است. همچنین احتمال افزایش قیمت کالاهای اساسی نیز منتفی نیست.

با هدف حمایت از بازار داخلی، از بین بردن فساد و به صفر رساندن امکان صادرات مجدد گندم، قزاقستان واردات این محصول از سایر کشورها را به مدت شش ماه از تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۱۹ لغایت ۱۴۰۳/۰۱/۲۲ (۱۰ آوریل ۲۰۲۳) ممنوع کرده است.

این ممنوعیت اتحادیه اقتصادی اوراسیا را نیز شامل شده و همچنین واردات از طرق زمینی و ریلی از مبدأ کشورهای ثالث را نیز دربرمی گیرد. تنها استثنائات در نظر گرفته شده پرورش دهندگان طیور و برخی مجموعه های فراوری غلات هستند.

این تصمیم با استقبال تولیدکنندگان داخلی مواجه شده است. به گفته رئیس هیأت مدیره انجمن ملی فراوران دانه های روغنی، هدف نخست از این تصمیم حمایت از تولیدکنندگان داخلی است که از پیامدهای خشکسالی آسیب دیده اند. به زعم وی، این محدودیت همچنین باعث ایجاد ثبات در بازار داخلی قزاقستان خواهد گردید.

در حالی که قزاقستان خود بزرگترین تولیدکننده غلات در آسیای میانه است، پیش از وضع این مقررات نیز از روسیه سالانه حدود ۱.۵ میلیون تن گندم وارد می نمود. اکنون همچنین برآورد می شود قاچاق گندم از کشورهای همسایه به قزاقستان سالانه به میزان حدود ۵۰۰ میلیون دلار صورت می گیرد.^۱

شایان ذکر است ۷۴٪ خاک قزاقستان شامل ۲۷۲ میلیون هکتار زمین به کشاورزی اختصاص دارد. این میزان از جمله شامل ۱۶۷.۷ میلیون هکتار مرتع، ۳۰ میلیون هکتار زمین زیرکشت و بیش از ۴ میلیون هکتار یونجه

سفارت جمهوری اسلامی ایران – آستانه

است. دولت در سه سال گذشته ۹ میلیون هکتار زمین قابل کشت را شناسایی کرد که بلااستفاده مانده یا قانون بهره‌برداری از زمین را نقض کرده بودند.^۱

تنوع آب و هوایی کشور نیز شرایط مساعدی را برای کاشت غلات فراهم می‌آورد. قزاقستان بزرگ‌ترین تولیدکننده غلات آسیای میانه است که نیمی از محصولات خود را نیز صادر می‌کند. این محصولات بیشتر در مناطق شمالی و شرقی شامل کوستانای، آق‌مولا، قزاقستان شمالی، قزاقستان شرقی، آبای و پاولودار کشت می‌شوند. قزاقستان همچنین تولیدکننده جو، پنبه، دانه آفتابگردان و برنج نیز بوده و در صادرات آرد نیز به ویژه به آسیای میانه و افغانستان پرچمدار است.^۲

ملاحظات:

اینکه گمرکات قزاقستان چقدر قادر به کنترل محدودیت وضع‌شده از طرق رسمی یا غیررسمی باشند محل سوال است. در صورت عدم وضع چنین محدودیتی، احتمالاً برخی از شرکت‌های قزاقستانی فعال در حوزه فراوری گندم اقدام به واردات گندم روسی می‌کردند که به لحاظ قیمت و زمان برایشان به صرفه می‌بود. با این محدودیت منطقاً هزینه‌های لجستیک و زمان تحویل بالا خواهد رفت. بدین ترتیب احتمال دارد وضعیت رقابتی برای تولید محصولاتی چون گوشت، تخم‌مرغ و آرد قزاقستان نیز در مقایسه با رقبای روسی در آسیای میانه تضعیف شود. به بیان ساده‌تر احتمالاً شاهد افزایش قیمت این اقلام در قزاقستان خواهیم بود که خود باعث افزایش قاچاق گندم به قزاقستان خواهد گردید. مگر اینکه دولت بتواند به درستی از استثناء کردن مرعداری‌ها و کارخانجان فراوری غلات از این محدودیت استفاده کند.

سیدمحمد حسینی – کارشناس اقتصادی سفارت

۱۴۰۲/۰۷/۲۰

منابع:

^۱ Available at:

<https://caspiannews.com/news-detail/kazakhstan-enacts-six-month-wheat-import-ban-۲۰۲۳-۹-۲۹-۰/>

^۲ Available at:

<https://astanatimes.com/۲۰۱۹/۰۲/kazakhstan-has-two-and-a-half-million-hectares-of-unused-agricultural-land/>

^۳ Available at:

<https://caspiannews.com/news-detail/kazakhstan-enacts-six-month-wheat-import-ban-۲۰۲۳-۹-۲۹-۰/>